

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

VII. Ad quem vsum, seu exercitium paupertatis ex vi regulæ obligentur
singuli religiosi Societatis Iesv?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

CAP. VII.

Ad quem usus sine exercitium paupertatis singulis religiosi Societatis LESV ex regula teneantur.

I.
Vnus pauper-
um duplex.

DVplex distingui potest paupertatis usus in singulis religiosi (de paupertate enim in comuni postea dicitur) unus dici potest positivus, alius negativus, qui potius est non usus; & uterque esse potest suo modo materia voti. Nam carentia alicuius usus, directè, & substantialiter (ut ita dicam) potest cadere sub obligatione, voti paupertatis, quia cum paupertas consistat in carentia, maior erit si se extendat ad carentiam aliquorum usuum, ideò directè potest cadere sub votum. Usus autem positivus ut sic, seu quoad substantiam suam, non videtur pertinere ad paupertatem, sed ad alias virtutes, quibus homo obligatur vi rebus temporalibus ad vitam conferendam, vel ad alios fines; paupertas autem est ponere modum in hoc usu, & quoad hoc potest directè cadere sub tale votum. Aliqui etiam sunt actus, qui moraliter sunt necessariò coniuncti cum aliqua paupertate, ut mendicare, si nihil habeatur in particulari, neque in communi. De his ergo omnibus vobis, siue actibus (sicut in præcedentibus de dominio seu proprietate fecimus) tractandum erit, explicando in præsentis capite de singulis, quid ad perfectionem regulæ spectet, & in frequenti, quid ad obligationem sub culpa pertineat.

II.
Prima ob-
servantia
voti pauper-
um in Socie-
tate non habet
in cella ali-
quid ad be-
ficium perti-
nens.

Ut ergo incipiamus ab usu negatio, qui perfectior est, & magis explicat perfectionem voti. Primum spectat ad paupertatem Societatis, ut religiosi nihil priuatum possiderent, sed ad sustentationem corporis pertinent, quæ sub cibo, & potu includuntur. Etenim non habere proprium, & priuatum dominium harum rerum commune est omnibus religiosi: non posse autem habere priuatum possessionem harum rerum, vel in magna, vel in parua quantitate, cum generali facultate utendi illis, non est commune omnibus: multis enim licet vel per regulam, vel per consuetudinem non prohibente regulam, priuatum hæc possidere, id est, in proprijs cellis, sub propria custodia illas tenere, & suo arbitrio illis uti, non ex dominio, sed ex generali licentia. Alij verò ex sua regula, & consuetudine carentiam huius usus, & possessionis prohibentur: & non est dubium, quin intra latitudinem paupertatis, hoc sit ex suo genere melius, ceteris paribus: tum quia magis distat à sufficietia diuitiarum, & in rebus maximè necessarijs: cuiusmodi sunt ex de quibus loquimur, tum etiam propter difficultates multas, quæ superandæ sunt, si vel necessitati, vel appetitui corporis ex solis rebus communibus, quæ sub possessione, & custodia religionis sunt subueniendum sit, idque semper iudicio, & arbitrio superioris, & non propria voluntate, & petita semper facultate, quod eo est magis onerosum, quo materia est contempnibilior, magisq; humana, atq; adeo religiosæ personæ pudibunda. Tum denique, quia hæc paupertas plures aufert occasiones vel intemperantia, vel superflue delectationis, vel inutilis, aut otiosæ conuersationis. Et ob has causas, hoc genus paupertatis consilium Basil. in regul. 30.4. ubi inter alia ait. Et eo quod in communi loco, id est, in monasterio, priuatas escas, vel potiones aliqui habeant, illud consequi, quod est ab Apostolo reprehensum, Confunditis vos, qui non habent. Idem tradidit Pachom. in sua regul. 43. Nullus in cella sua reparet aliquid visendum. Hoc ergo genus paupertatis Societas amplexa est, & obseruat, ut ex consuetudine constat, & ex regulis infra citandis, nec sine urgente ne-

Franc. Suar. de statu relig. Thom. IV.

cessitate, & magna moderatione in hoc dispensari debet, si materia alicuius ponderis, seu considerationis sit.

Secundò ex hac sequitur alia obseruantia paupertatis, ut si quidpiam huiusmodi alicui religioso in particulari mittatur, admittendum non sit in eius peculiarem possessionem, vel usum. Est quidè commune ferè omnibus religiosi regulis, ut nihil, etiam si ad cibum, & potum pertineat, possit ab aliquo religioso recipi absque licentia, seu benedictione, (ut aiunt) prælati; hoc enim plurimùm spectat ad usum paupertatis. Imò Basilii supra consilium, quæ huiusmodi sunt non recipi; tamè si occupanda sint, inquit: Antequam facias deur, ut statuas ipse à quibus sumi, & quæ sumpta sunt quomodo distribui consueueris. Pachomius etiam regul. 30. idè ait, & August. in regula Prius, ait: Priori insinuat, & sic suscipiatur, si ipse audauerit, de quo tamè nihil fiat aliud, nisi quod Priori placuerit. Et S. Benedict. in sua regul. cap. 54. prohibet, ne religiosus habeat facultatem recipiendi hæc munera, etiam à proprio parente, sine licentia, & consensu Abbatis, qui si eam dederit, poterit, (inquit) postea pro suo arbitrio de tali re disponere, e. significans non oportere licentiam dare, ut religiosus huiusmodi donum sibi in particulari usurpet. Quod confirmat Innocent. III. in cap. cum ad monasterium. de statu Monach. dicens, Si quidquam alicui fuerit specialiter destinatum, non presumat illud accipere, sed Abbati, vel Priori, vel Cellerario assignetur. Et S. Pachom. in sua regula 30. Si quis (inquit) ante ostium steterit monasterii, dicens se velle videre fratrem, & forte aliquid attulerit ciborum, quibus in monasterio vesci licitum est, suscipere ipse non poterit, sed cuncta ad locum egrotantium deferentur. Hanc ergo conditionem, & perfectionem paupertatis Societas amplexa est, & ideo in regula 60. Rectoris sic habetur: Si cui particulari quidpiam ab externo aliquo mittatur, id in communem usum accipiat, ac dispensetur. Et in hoc sensu dicitur 6. p. Constit. cap. 2. §. 11. Quisquis in, quæ de communi data fuerint ad usum suum necessarium, aut conuenientem, resecat superfluum sit contentus.

Tertiò, quia post victum, vestitus videtur esse proximè necessarius ad vitæ sustentationem, ideo circa hoc etià similis obseruantia paupertatis seruanda est, ut præter ea, quæ ad actualem corporis usum necessaria sunt, nihil aliud quisque apud se habeat, sed omnia in communi reposita sint, sicut habetur in regula 5. custodis vestitum, & in instruct. 1. ex impressis anno 606. nu. 5. & in ordinat. contractis cap. 1. n. 15. & cap. 4. ut inde singulorum necessitatibus subueniatur. Quod fuit consilium B. Basilij serm. 1. de institutis Monach. circa finem. Apotheca (inquit) communis omnium sit, neque proprium alicuius quidquam nominetur, non vestimentum, non calciamentum, non deniq; aliud quidpiam eorum, quæ ad necessarium corporis usum spectant. Hinc etiam in c. 4. Examinis §. 26. admonetur statim, qui Societatem ingressuri sunt, in his quæ ad victum, & vestitum, & leuitationem pertinent, magnam paupertatem esse seruaturus, ita ut unusquisq; sibi persuaadeat, viliissima eorum, quæ domi sunt, ei esse tribuenda, & eis debere esse contentum, propter maiorem sui abnegationem, & spirituum profectum.

Quartò, quanvis propter necessitatem studiorum concedatur religioso Societatis permanens usus, (ut sic dicam) eorum librorum quibus indiget, ita ut eos priuatum apud se habere possit, quædiu alicubi commoratur, non tamen conceditur, ut habere possit librorum peculium, quod secum deferat, eoque perpetuò utatur, dum viuit, quæ est altera obseruantia paupertatis non parum difficilis, quia est circa rem maximè necessariam ijs qui studijs, ac literis tanta diligentia incumbunt, & ad quam solent homines studijs dediti maximè affici. Imò alicui videri potest hoc paupertatis genus, multum posse literarum profectum impedire, pro-

Rr

pter

III.
Secunda ob-
servantia si
quid tale ad
quempiam
mittatur
conuertendū
in usum co-
munem.IV.
Tertia ob-
servantia
non habere
in cella ali-
quid ad be-
ficium perti-
nens.V.
Quarta ob-
servantia.
Non habere
librorum
peculium ali-
quod ad be-
ficium perti-
nens.

giones huius
conclusionis.

set; quod licet aliud non sit malum, hoc sine dubio est melius; quia, & tollit omnem avaritiae speciem, & temporalis lucri cupiditatem diminuit, ac denique, quia ex hoc capite augetur aliquo modo paupertas. Maxime vero fuit hoc fere necessarium in Societate, considerato eius fine, & muneribus, tum ex parte proximorum, ad quorum profectum, & lucrum spirituale tota Societas ordinatur: quo enim gratius, & liberalius ministeria omnia in proximorum commodum facta fuerint, eo sine dubio libentius ab eis suscipiuntur, & cum maiori adificatione, & ceteris paribus cum maiori fructu fiet: tum etiam ex parte religiosorum; cum enim maiori ex parte in his ministerijs occupari debeant, si ex eis possent temporale commodum reportare, periculum profectio esset, ut eorum vivendi ratio questus potius esset, quam pietas. Ut ergo iuxta consilium Apostoli 1. ad Timoth. 6. solam pietatem magnum quaestum existimarent, praecisa ab illis est omnis spes temporalis commodi, estque hoc institutum satis consentaneum antiquis canonicis, qui referuntur 1. q. 2. cap. Pastor. & cap. si quis, & cap. sacerdos. quae sunt assumpta ex Prospero. & ex cap. Clericos. ead. caus. & q. ex Hieronymo ad Damasum, & refertur etiam 16. quest. 1. in vltimis verbis. Quibus locis solum ad propriam sustentationem dicitur posse ministros altaris aliquid à fidelibus accipere: reprehenduntur autem illi sacerdotes, qui cum habeant alias vnde sustententur, à fidelibus etiam necessaria ad sustentationem accipiunt. Vnde orta est inter scholasticos controuersia, de qua in tom. 3. de sacramentis, disput. 86. sect. 3. an id liceat, necne? quia nunc praetermissa certum apud omnes est, perfectius acturum, qui nec sustentationem acceperit, si illa indiget. Quapropter dubium etiam non est, quin maior adhuc perfectio sit, hoc ipsum ex voto facere: nam si illud perfectius est, ergo est materia voti; ergo illi perfectioni votum adiungere melius est. Atque antiquos Ecclesiae clericos & ministros hanc consuetudinem sepius obseruasse verisimile fit ex citatis iuribus, & ex verbis Hieronymi in regula Monachorum cap. de paupertate. Clerici (inquit) qui de bonis parentum sustentari possunt, si quid pauperum accipiunt, sacrilegium praestitum committunt. Non enim alia ratione sacrilegium ibi interuenire poterat, nisi quia erat contra votum: nec Hieronymus de omnibus loqui videtur, sed de illis qui paupertatem profitebantur: ergo verisimile est, specialiter profectos fuisse hoc paupertatis genus: quanuis non negem verba illa posse habere alias interpretationes, de quibus alibi. Nunc ergo satis nobis sit esse opus perfectionis, & voto dignum nolle recipere stipendium, vel elemosynam, etiam in sustentationem pro spiritualibus ministerijs.

Citato loco
de sacram.

X.
Obiitio co-
tra proximam
dila.

Dices hoc habere locum in his ministris Evangelij, quia alias habent vnde sustententur, vt ex verbis citatis ex Hieronymo constat: at verò in his qui alias perfectam paupertatem profitentur, non videtur esse illud perfectionis opus, imò nec rationi consentaneum: nam qui altari seruit, ex altari viuere debet; alioqui necessarium illi erit interdum altare relinquare, id est, spirituale ministerium omittere, vt quærat vnde sustentetur. Nec satis est si quis respondeat religiosum satis habere vnde sustentetur, ex ipsa, scilicet, religione; nam tunc ad corpus ipsum religionis reuocabitur difficultas, quia non solum singuli religiosi Societatis non possunt sibi accipere stipendia, vel elemosynas, verum etiam nec alicui domui, aut Collegio, neque etiam domui ipsae, vel Collegia possunt hoc titulo aliquid à fidelibus accipere. Cum ergo ipsa Collegia, vel domus non habeant aliunde, vnde sustententur, nisi ex bonis fidelium, non videtur ad per-

Franc. Suar. de statu relig. Thom. IV.

fectionem pertinere non recipere ab eis huiusmodi stipendia, vel elemosynas propter Missas, aut alia ministeria: alioquin necesse est, vt praeter nimiam sollicitudinem, ad domos sustentandas sustinere debeant, vel certè, vt alios difficiliore, minusque decentes modos in quaerendis necessarijs tenere cogantur.

Respondetur, si perfectionis est in eo, qui habet sustentationem ex proprijs, vel paternis bonis, non postulare illam à fidelibus, etiam si illis inferuiat; multo maioris perfectionis esse, non exigere hanc sustentationem, quasi in compositionem talium operum, etiam si aliunde non habeatur, sed mendicando quaerenda sit, quod per se videtur adeo euidens, vt probatione non indigeat: nam sine dubio illud est maioris paupertatis, & nuditatis genus. Deinde auget fiduciam in Deum, qui non deficit in necessarijs suis ministris, si fideliter & merè liberaliter Deo, & proximis inferuiant, praeter alias vtilitates, & honestates, quas supra n. 9. numeravi. Quocirca licet verum sit, totum corpus Societatis ex donationibus vel elemosynis fidelium sustentandum esse, siue in domibus, siue in Collegijs, siue in peregrinationibus, & missionibus seruata in singulis instituti ratione infra c. 9. explicanda, nihilominus consilium sibi obseruandum existimauit, non recipere has elemosynas propter Missas, vel in compensationem aliorum ministeriorum, sed eas vel sponte oblatas accipere, si solum in elemosynam, & non in compensationem dentur: vel, si indigerit, eas à fidelibus postulare, qui eodem liberali modo eastribuant. Et quamuis fortasse hoc onerosius, & laboriosius sit, hunc tamen laborem non recusat, vt finem à se intentum, id est, animarum profectum melius assequi possit, omni videlicet proximorum ipsorum onere semoto.

XI.

Solutur.

Cincin-
Henricus,
cum citatur
ab eo, lib. 9.
c. 22. n. 3.

Habemus de hac re illustre D. Pauli exemplum, qui 1. ad Corinth. 9. in primis probat petijisse se ex substantijs fidelium ali, & sustentari. Et ad hoc confirmandum affert aliorum Apostolorum exemplum, & legem Deut. 25. Non alligabis os boni trituranti. Et illud, Si nos vobis spiritualia seminauimus, magnum est si nos carnalia vestra petamus? Deinde verò subiungit, Sed non vsurumus hac potestate, sed omnia sustinemus, ne quod offendiculum damus Euangelio Christi. Et infra, Ego autem nullo horum vsus sum. Concinitque in 1. ad Thess. 2. vbi & auara lucra, & pauperes alios suae praedicationis fines excludit. Obseruauit ergo Paulus hoc consilium, non vt aliorum Apostolorum consuetudinem reprehenderet, neque vt se meliorem aut perfectiorem ostentaret: sed quia prudenter existimauit illud sibi magis expediuisse ad munus suum melius exquendum, quod erat praedicare Euangelium gentibus: hoc est enim quod ait, Ne quod offendiculum damus Euangelio Christi. Alij enim Apostoli praecipue praedicabant Iudaeis, & ideo sine vlla offensione ab iisdem necessaria ad sustentationem accipiebant; nam, vt commemorat Hieron. lib. 1. contra Iovinianum, circa medium. Sancta mulieres iuxta morem Iudaicum magistris de sua substantia ministrabant; inter gentes verò non erat talis consuetudo, & quia rudiores erant in diuinis rebus, facilius poterant perturbari si aliquid ab eis exigeretur; & ideo (vt notauit D. Thom. 3. p. q. 40. art. 3. ad 2.) quia hoc scandalum facere poterat in nationibus, Paulus se abiecit commemorat. Aliiter, quanuis aequè ad rem, de qua agimus, exposuit hanc occasionem Augustinus lib. 2. de sermone Domini in monte, cap. 16. dicens, Perhibet apostolus licere sibi, & permissum esse à Domino, vt qui Euangelium annuntiant de Euangelio vivant, id est, de Euangelio habeant ea, quae huic vita sunt necessaria, sed tamen se non esse vsurum de hac potestate; erant enim multi qui occasionem habere cupiebant, acquirendi & vendendi Euange-

XII.

Exemplo
Pauli illu-
stratur.

linum quibus eam voluit apostolus amputare, in xra id quod alibi scripsit, ut amputem orem. sionem eorum, qui volunt occupationem, 2. ad Corinth. 11. & lib. de mendacio. cap. 15. tractans illud, Dignus est operarius mercede sua. Permissum dicit hoc esse, non iustum, ne forte qui hoc faceret, in opere predicationis verbi aliquid ab eis, quibus predicaret, in usus vita huius sumeret, illicitum aliquid se facere arbitrareretur: posse tamen laudabilis non fieri, in apostolo Paulo satis demonstratum est. Quæ res tantæ estimationis fuit apud Paulum, ut gloriam suam illam appelleret, & vitæ suæ illam præferat: ait enim citato loco, Non autem scripsi hæc, ut ita fiam in me, bonum est enim mihi magis mori, quam ut gloriam meam quæ euacuet. Gloriam meam (inquit Anselm.) quam pro hac abstinentia habere volo in Christo apud Deum, compatiens infirmis, dum nihil ab eis sumo. Aliter Chrysostomus. 22. Ne quis dicat, eum quidem hoc facere, sed non latum, verum in gementem & merentem, volens summam ostendere laetitiam, & animi alacritatem rem appellat gloriationem; tantum abest, ut sit in ostentus, ut etiam glorietur, & malis mori, quam amittere hanc gloriationem: ita quod fiebat erat ei vita dulcius.

XIII.
Id exemplum
sibi proponit
Societas.

Sicut ergo Societas Paulum in ministerium conatur imitari, ita etiam in hoc genere perfectionis illum imitari elegit, ne quod offendiculum Christi Evangelio ponatur, id est, (ut Chrysostomus loquitur homil. 21. in 1. ad Corinth.) ne quamlibet profectionem, & dilationem afferamus cursui Evangelij. Hoc enim offendiculum etiam hodie timeri posset, vel predicando gentibus, vel hæreticis repugnando, vel certè fideles Catholicos instruendo, & excitando, si ob temporalem aliquod commodum hæc fieri viderent, ac de stipendio tractari. Fortasse etiam ipsimet ministri Evangelij minorem haberent libertatem ad reprehendenda vitia, minoremque ad persuadendum efficaciam, si aliquam recompensationem ab his quibus inferuiunt acciperent: ut ergo cursus Evangelij in nullo impediri posset, peculiarem hanc obseruantiam inter alias religiones Societas tenet: neque omnino singularis in hoc est: nam fratres minores Recollecti etiam hoc obseruant, ut pro Missis eleemosynas, seu pias (ut vocant) non accipiant, ut refert Corduba quest. 15. ad cap. 4. suæ regulæ: quamquam ipsi, solum intuitu maioris puritatis in paupertate seruanda, id faciant: nam ut ibidem refert ex lib. plagarum, titul. 10. plaga 1. maxima Ordinis, & puritatis regulæ iactura, sub prætextu Missarum, & eleemosynarum diabolo procurante, & hominum fragilitate, cupiditate, & ignorantia introducta est.

XIV.
Septima obseruantia.
Nihil quod
uis minimè
dare etiam
mutuo in
ter domesti-
cos, aut ex-
ternos.

Septimò ad hanc paupertatem spectat, nihil posse dare sine facultate superioris, quod omni perfecto voto paupertatis commune est; in Societate verò cum hac exaggeratione ponitur, ut etiam ad res minimas expressè extendatur: nec solum ad donationem, sed etiam ad mutationem tam dando, quam accipiendo extenditur. 3. p. Constitut. cap. 1. §. 8. Intelligant etiam (dicitur) quod mutuo dare, vel accipere, vel dispensare quidquam de his, quæ domus sunt, minimè possunt, nisi superior consensum præstiterit. Quæ verba cum generalia sint, non solum respectu externorum, sed etiam ipsorum religiosorum inter se intelliguntur; non enim dicitur, Non licet mutuo dare externis, vel ab eis accipere, sed simpliciter dare, vel accipere; ergo hecque inter se possunt ex vi illius regulæ, quidquam dare, vel accipere, etiam mutuo. Quod & seruatur, & est valde consentaneum voto paupertatis, nam religiosi merus usus facti conceditur; vsuarius autem licet uti possit ipse, non tamen vsum rei propria auctoritate alteri concedere. Per mutuum autem saltem usus rei alteri conceditur, & ideo merito non licet sine facultate superioris.

Atque hoc ipsum refertur statuisse Pachomius sua regula 95.

Iam quod ad vsum positium spectat, variae sunt constitutiones Societatis, in quibus speciales circumstantiæ, & aliqui actus pertinentes ad huiusmodi vsum perfectionem, commendantur. Nam in Examin. cap. 4. §. 26. victus, potus, vestitus, & lecti ratio futura dicitur, ut pauperibus accommodata, & vnumquemque sibi persualium suum habiturum, quæ vtilissima erunt ex his, quæ domus sunt, ei esse tribuenda, ut ita parati sint ad huiusmodi pauperem vsum talium rerum propter suam maiorem abnegationem, & spirituales profectum; deinde 3. p. Constit. cap. 1. §. 25. Diligant (dicitur) omnes paupertatem, ut matrem, & iuxta mensuram sanctæ discretionis, sui temporis alios suos afflicti aliquos expetant. Et 6. p. cap. 2. §. 11. solum permittitur necessarii, aut conueniens usus rerum communium, ita ut regula sit, superflua semper esse resecanda, necessaria admittenda; conuenientia verò seu commodi, licet ordinariè abiicienda non sint, quia tunc etiam necessitati ipsius subueniuntur aliquando tamen ita esse moderanda, & minuenda, ut paupertatis effectus aliqui sentiantur. Et hoc sensu dicitur 3. p. Constit. cap. 2. §. 3. Quæ ad corporis necessitates pertinent, exerceat cum domino auxilio, ut quantumvis quo probetur virtus, & spiritus abnegatio, non tamen desit quo sustentetur natura, & ad diuinum obsequium, laudemque conferretur. Sic enim dixit Concil. Trid. sess. 25. cap. 2. de regularib. suppellectilem religiosam talem esse debere, ut nihil superflui in ea sit, nihilque, quod sit necessarii, desit. Nam per hoc non tollitur quin exercendæ virtutis causa aliquid incommodi interdum sustinere expediat. Cui consonat illud Augustini, dicentis Dominum in Evangelio ostendere, nec in abstinendo, neque in manducando esse iustitiam, sed in æquanimiitate tolerandi inopiam. Et infra. Non quid vel quantum pro congruentia humanum, atque persona sua, & pro sua valetudine necessitas quæ capias, sed quam facilitate & serenitate amittas cum his, vel oportet, vel necesse est carere, in ipsius illud apostoli, sicut & abundare, & penuriam pati; ad Phil. 4. Præter hæc ad hunc vsum paupertatis pertinet aliquid mendicandi, qui varijs modis, & occasionibus in Societate exercendus est. Nam in primis professi ex vi suæ professionis parati esse debent ad mendicandum in missionibus, cūm ex vi votorum suorum teneantur illas admittere, non expectato vitio, & in proprijs regulis eorum, qui in missionibus versantur plene, & perfectè de hac re instruantur in 5. & 6. ut infra lib. 6. c. 4. n. 9. videbimus. In domibus etiam professi, cum nec in particulari, nec in communi habeant propria bona vnde sustententur, necessarius sæpe est hic actus mendicandi; imò & aliquando in Collegijs, si necessitas id exigat, exercendus est, ut dicitur 3. p. Constit. c. 2. in fine. Cumque id sit vltimus seu supremus gradus Societatis, ut à principio ad illum disponantur, exerceantur nouitij in peregrinationibus, in quibus mendicare debeant, ut in superioribus lib. 2. cap. 5. n. 7. visum est; vnde in 4. cap. Examin. §. 12. dicitur debere peregrinari per mensem, sine pecunia, imò suis temporibus ostiatim pro Christi amore mendicare, ut possint ad incommoditatem comedendi, & dormiendi assuescere. Deinde antequam ad professionem, vel ad alia vota admittantur, duo mendicare debent, ut dicitur in eodem c. §. 27. ad sui abiectionem; & ut hoc præludium intelligant, quæ sit ratio suæ professionis, & ad illam præparari ipso vsu, & exercitio incipiant. Ac demum 6. p. Constit. cap. 2. §. 10. Parati sint (dicitur) ad mendicandum ostiatim, quando vel obedientia, vel necessitas id exigat. In qua promptitudine animi magna ex parte consistit paupertatis perfectio, ut sumitur ex D. Th. 2. q. 1.

2. q. 184. art. 7. ad 1. Denique ob hanc causam declaravit Pius V. in suo motu proprio, Dum in dñssis, omnes religiosos Societatis, in quocunque eius gradu existant, verè, ac propriè mendicantes esse.

C A P V T V I I I.

Ad quem usum paupertatis ydem religiosi obligentur ex vi voti.

I. **H**ec sunt, quæ circa usum paupertatis ex vi regulæ seruanda sunt. Quid autem in eis attingat rationem præcepti, & quando in illius transgressione culpa, vel gravis, vel levis committatur, ex illo generali principio præcipue accipiendum est, quod per hoc votum omnis usus rei, ut proprie prohibetur, & omnis etiam proprietatis, vel dominus, illo excepto, quod scholaribus specialiter permittitur. Quamvis ergo aliqua ex dictis cap. præc. non sine imperfectione prætermittantur, si illa non attingant hunc gradum, ut contineant usum, cum aliqua proprietate, seu appropriatione, regulariter, ac per se loquendo non continent culpam contra paupertatem, quamvis moraliter nunquam fiant sine aliqua culpa, vel contra obedientiam, vel contra temperantiam, aut aliam virtutem; quia regulariter procedunt ex aliquo inordinato affectu, nisi intercedat aliqua ignorantia, vel inconsideratio; nam tunc accedente bona intentione, facile potest dari excusatio ab omni culpa. Quando verò possessio vel usus rei sit proprietatis seu per modum propriæ regulæ generalis est, quando id si sine scientia, & consensu prælati tacto, vel expresso, hanc tunc sup. tradidimus cum communi Doctorum tractando de voto paupertatis omnino simplici, & de voto solenni paupertatis religiosa; neque hic habet aliquid speciale, nam quoad hanc obligationem, eiusdem rationis est hoc votum Societatis. Rursus quando hæc proprietatis ex parte materiæ sit peccatum mortale, vel veniale, eisdem locis explicatum est; neque hic etiam occurrit speciale quid.

II. **S**olum occurrit aduertendum, quando res ipsa non accipitur, ut per modum propriæ semper retineatur, sed solum ad breuem aliquem usum, quo talis res non consumitur, tunc licet res ipsa pretiosa sit; nihilominus culpam regulariter esse leuem: quia materia culpæ ibi non est res ipsa, sed usus eius, & is quid leue est regulariter loquendo, parumque videtur ledere paupertatem, & hac ratione mutuo dare, vel accipere librum, vel manuscripta, & similia, regulariter non videtur materia peccati mortalis, ex vi paupertatis, nisi ex tali usu aliquid notabile detrimentum bona religionis acceptura sint. In quo etiam aduerto regulariter maioris culpæ esse talia bona mutuo dare extra religionem, quam accipere etiam ab externis, quia ex priori actione sequi potest detrimentum in bonis religionis, ipsa inuita; ex acceptione verò licet sequatur simile detrimentum in re mutuo accepta, non est inuito domino; nam qui mutuat, voluntarie se exponit huic periculo, & alter excusatur, si absque eius culpa eueniat, sed in hoc exemplo, & multis similibus prudentis viri arbitriū necessarium est, multumque considerare oportet quid iuxta communem estimationem religionis, graue, aut leue existimetur, ut latius citato tomo dixi. Religiosi autem Societatis cauere omnino debent ne huiusmodi arbitrijs sese exponant, quod optimè facient omnem proprietarium usum vitando, etiam in reb. minimis, vel si aliquid ex humana consuetudine excusatur, non sit ultra materiam minimam & vulgarem.

III. **E**x prædictis ergo obseruantijs, quæ superiori cap. numerauimus, quatuor primæ respectu subditorum, hoc est, omnium qui superiorem habent. Franc. Suar. de statu relig. Thom. IV.

in Societate, solum quoad hoc pertinent ad rigorosam obligationem voti paupertatis, ut sine superiorum facultate tacita, vel expressa nihil eorum accipiat, vel occultè possideatur, aut de vno loco in alium deferatur: si autem de licentia superioris aliquid huiusmodi fiat, non erit propriè contra obligationem paupertatis, etiam si fortasse aliquando minor perfectio sit talem postulare facultatem; aut illa vti. Dico autem aliquando, quia interdum potest nihil de perfectione minuire iuxta muneris, vel valetudinis necessitatem, vel alias rationabiles causas. Oportet verò in huiusmodi licentia obtinenda, omnem subreptionem vitare, alioqui non manebit quis tutus in conscientia, quia talis facultas inualida est, cum re vera non sit ex voluntate superioris; hanc enim impediunt fraus, & dolus, quæ sunt causæ surreptionis. Et idem cenfeo, quando intercedit moralis quædam violentia, quæ inuoluntarium etiam causat; ut si subditi expressè, vel tacitè comminetur se excitaturum turbas, aut aliquod scandalum daturum, aut grauem inimicitiam, vel odium concepturum, nisi hoc ei permittatur; tunc enim illa potius est pura superioris permissio ad excusandum maius malum, quam facultas, & ideo non reddit tutum in conscientia etiam in ordine ad violationem paupertatis. At verò si superiori nihil occultetur, nec falsum dicatur, nec vis inferatur; quamvis fortasse sine sufficienti ratione importunis precibus, vel ob priuatam beneuolentiam licentia obtineatur, sufficiens erit, ut contra paupertatem culpa, aut proprietatis non committatur. Etiam si aliud genus imperfectionis, vel culpæ ibi interueniat, vel ex parte subditi, vel magis ex parte superioris, qui facile potest in hoc grauius delinquere, seu ratione sui muneris, cui non satisfacit, seu ratione scandalii. Quia verò hæc culpa non sufficit, ut licentia illa inualida sit, ideo ea interueniente, non peccatur contra paupertatem.

Circa quintam obseruantiam de usu clauis eadem regula seruanda est, quod sine facultate non licet, cum illa verò licet. Dubitari autem potest, an huiusmodi usus sine licentia ex se sufficiat ad peccatum mortale, si alias de facto sub clauis nihil retinetur sine licentia superioris; neque etiam in affectu id sit, ut aliquid superiori occultetur; neque ut illi liberum non sit quidquam ex his, quæ religiosus habet, auferre, sed solum ob timorem humanum, ne aliquid vel surripiatur, vel ab alijs videatur. Et ratio dubitandi esse potest, quia authores rigorosè de hac materia loquuntur, dicentes clauem esse signum proprietatis, ut sumitur ex Corduba in cap. 6. regulæ q. q. Et Aluaro Pelagio lib. 2. c. 67. versus finem. Vnde & in iure clauis traditio est signum possessionis. leg. clauibus. ff. de contrahenda emptione. Item quia authores asserunt proprietatem esse celare aliquid. Prælato, ut patet ex Panormit. in cap. cum ad monasterium, de statu Monach. n. 8. & alijs ibi communiter. & Antonino supra citato; sed quod ipso inuito sub clauis tenetur, satis ei occultatur, cum non possit suo arbitrio scire, quid ibi claudatur. Et quamvis possit clauem petere, hoc ipsum onerosum est, & ita difficilior ei fit usus, & dispositio illarum rerum, quæ sub clauis tenentur. Habet enim ius illas auferendi in scio subdito, quod non potest facere, si sub clauis claudantur. Denique clauis ipsa, & usus eius sine superioris facultate habentur in eo casu: & quamvis materiam videatur res leuis, tamen quatenus est instrumentum talis actionis, quæ multum potest nocere paupertati, videtur esse materia gravis; sicut in materia iniustitiæ, furari acum, vel calumum, potest esse materia gravis.

Fateor tamen esse rem scrupulosam, & omnino vitandam.

lit quoad priores & ob-
stantes as-
paupertatis
in præcedenti
adductas.

Licentia per
fraudem, aut
violentiam
extorta est
nulla.

Vid. Ant. 3.
p. tit. 16. c. 1.
§ 21.

Non sic per
imperium
extoritur obli-
gatio, vel per
necesse factu-
m.

Oppositum
S. nch. li. 4.
demonstrat di-
scut. 10. n. 9.

Partes affir-
mativæ argu-
mentum.

Secundum

Tertio

V.